Učit se naději a víře

Anna Junová

Seděli jste už někdy ve školní lavici a přemýšleli nad smyslem života, svými hodnotami, o svých snech a cílech? Určitě nejeden z vás. Studenti Cyrilometodějského gymnázia v Prostějově mají ale tu výhodu, že tyto věci probírají každý týden v regulérním předmětu zvaném SOR. A právě o něm jsem si popovídala s jeho spoluzakladatelem Mgr. Pavlem Polcrem.

Co přesně znamená ta zkratka SOR?
Pod zkratkou SOR se skrývá předmět Strategie osobnostního rozvoje. Jde o předmět, který jsme na CMG zavedli před třemi roky jako novinku, která v rámci České republiky neměla a vlastně stále nemá obdoby. Předmět, který neučí příliš mnoho fakt, ale který se zaměřuje na to, jak si mladý člověk (ale nejen on) může život „předchystat“, jak se s ním může lépe srovnat a jak ho může spoluutvářet. Vycházeli jsme z jednoznačných závěrů řady psychologických a sociologických výzkumů, jež přinášejí varování o tom, že řada mladých lidí se vyvíjí směrem ke smysluprázdnotě. Je jim 18, 25 či 30, ale vůbec netuší, proč jsou tady a kam by měli dojít. Úkolem SORky je pomáhat v hledání lepší a možná i „jednodušší“ cesty.

Kde se vzal ten nápad? Jak dlouho se na předmětu pracovalo?
Nápad samostatného předmětu je vyústěním řady aktivit, které na gymnáziu děláme. Začali jsme několika zkušebními kurzy (adaptační a sebepoznávací), později se jejich počet rozrostl tak, že každý ročník nyní absolvuje na podzim jeden tematicky zaměřený zážitkový kurz v trvání tří dnů a následné jarní dvoudenní setkání. K tomu jsme jako alternativu náboženství zavedli etickou výchovu. A pak už byl jenom krůček k tomu, abychom si řekli, že by nebylo marné pokusit se aktivizovat studenty k sebepoznávání a plánování každý týden v samostatném předmětu. Ve spolupráci s partnerskou organizací – firmou, která se zabývá osobnostním rozvojem, jsme navrhli obsahovou strukturu a pustili se do psaní prvního dílu učebnice. A protože jsme zjistili, že něco podobného nechybí jenom na naší škole, ale zájem je i odjinud, jsme nyní ve fázi příprav na třetí díl.

Není výraz „strategie“ příliš násilný? (Pomocí nějakých metod „zvládnu svůj život, budu úspěšný, šťastný...“)
Strategie znamená plán činností pro dosažení cíle. A zažít štěstí či úspěch bez vlastního přičinění, bez toho, že bychom k němu cíleně směřovali, v podstatě nelze. Jde jen o to, v kterých oblastech lidského života dané cíle hledáme, kam je orientujeme. V tom si myslím, že máme jako církevní gymnázium velkou výhodu a možnosti. Já ho za násilný nepovažuji, naopak v sobě skrývá něco tajemného, možného, nenuceného.

Myslíte si, že by tento předmět měl být povinný, nebo volitelný?
To je velmi složité. Známe nadšení studentů z každé další přidané hodiny do rozvrhu, známe jejich mnohdy minimální aktivitu ve všem, co povinné není. My jsme předmět stanovili jako povinný, neboť si myslíme, že informace a poznání, které studenti mohou získat, většině z nich v budoucnu, v reálném životě pomohou (i když to nyní, stejně jako většina mladých, někdy nejsou ochotni připustit).

Pokud se tedy jedná o povinný předmět, tak by se asi měl hodnotit... Jde to ale vůbec?
Je to předmět jako každý jiný, musí se hodnotit. Ale hodnocení má svá specifika. Dá se hodnotit zapamatovaný fakt, postup nějaké metody, ale také zpracování domácích úkolů, aktivita v hodinách. To nejdůležitější hodnocení spočívá v tom, zda se student někam posouvá, zda se snaží na sobě pracovat, jestli je vůbec ochoten o podobných věcech uvažovat. A v tom se, přiznávám, někdy člověku může zdát (a je) hodnocení velmi těžké.

Dají se studenti nějak motivovat, aby hodiny jen „neodseděli"?
Motivace je vždy důležitou součástí. A nejen v SORce. Tam motivací mohou být reálné příběhy lidí, kteří něco dokázali, někam došli, aktivity vedoucí k zamyšlení nad otázkami, které si člověk pokládá. No a motivací podle mne musí být i osobní příklad učitele, jeho snaha konat dobro a sám se rozvíjet pomocí předkládaných technik a metod, aby mohl studentům říct, že to funguje, a nemusel lhát. Je však normální, že stejně jako matematika či dějepis, ani „učení o životě" nemusí bavit každého. Ale když se podaří změnit život k lepšímu jednomu studentovi, stojí to za to.

Jaký je váš pocit z reakcí studentů - je předmět přijímán nebo odmítán?
Když vidím některé studenty a jejich schopnost růstu, plesá mé pedagogické srdce radostí. Samozřejmě vnímám i negativní reakce. Je totiž složité přesvědčovat někoho, kdo věří tomu, že „mrkev je modrá", o tom, že by se na ni mohl podívat z jiného pohledu nebo za jiného světla. Tato určitá „neústupnost hlouposti" mě občas mrzí. Na druhou stranu vím, že jsme v řadě případů trefili do černého i mimo školu. Na základě učebnice se i část rodičů či učitelů rozhodla pečlivěji rozhodovat, co dělat s naplňováním každodenního života.

Tak to je určitě potěšující, doufám, že se bude SOR úspěšně dostávat mezi další a další lidi. A pro každého čtenáře Bratrstva - pokud byste měli zájem o zakoupení učebnice, lze tak učinit na internetových stránkách www.cmg.prostějov.cz

podle SOR (strategie osobnostního rozvoje), Cyrilometodějské gymnázium v Prostějově

„Hrdina je ten, kdo dokáže udělat v danou chvíli to nejlepší, co je možné. Pro druhé, pro svět i pro sebe."
„Myslím si, že hodně lidí říká, že něco nejde v danou chvíli udělat, protože to nikdy ani nezkusili. Je to jenom záminka. Většiny věcí, které není očividně úplně nemožné uskutečnit, tvrdou prací dosáhnout lze. Myslím, že je to vůle, co lidem často schází."
Nicholas Winton

? Máte chuť stát se hrdiny? Být opravdovým hrdinou se dnes moc nenosí. Jen si vyzkoušej na internetu zadat heslo „hrdina" a uvidíš. Jakoby se ze slova hrdina postupem času vytratil jeho skutečný význam. Nic to ale nemění na tom, že hrdinové jsou pro svět nesmírně důležití. Skuteční hrdinové totiž mění svět k lepšímu. Možná si řekneš: „Když oni ti praví hrdinové obvykle nějak špatně skončí!" Ale opak je pravdou. Je sice možné, že hrdinství může někoho přivést až ke krajnímu rozhodnutí (jako u kněze Maxmiliána Kolbeho), ale většina hrdinů všedního dne nakonec ze svého hrdinství mnohem více získává, než ztrácí. Jako odměnu totiž získávají mnoho radosti a velké vnitřní síly.

No jen se zeptej sám/sama sebe:
„Chceš v životě dosáhnout něčeho, na co bys mohl/a být hrdý/á?"
To vůbec nemusí znamenat vydělat balík peněz (i když nic proti nim – je to fajn je mít), nebo blýsknout se v pořádném bouráku. Člověk je ale obvykle nejvíc hrdý na něco úplně jiného. Když dokáže udělat dobrou věc jen tak, prostě proto, že je to správné. Že to někomu pomůže. Když po něm na světě zůstane něco krásného a věčného. Něco, co bude zapsáno v srdcích lidí... To je to, co dává lidem smysl života. Vědomí, že jsou zde pro něco, co má tu největší hodnotu. **Ale tento pocit mohou získat jen hrdinové.**

? Víš, kde se mohou začít odehrávat tvoje hrdinské zápasy? Jsou to chvíle a okamžiky, kdy musíš překonat sám/sama sebe kvůli něčemu, co je sice důležité, ale nepřináší ti to uspokojení hned:
- užitek z toho budeš mít až později
- užitek z toho nebudeš mít ty, ale někdo jiný
- z toho sice užitek mít budeš, ale jiné věci by ti na chvíli přinesly ... příjemnější pocity

***Psychologové této schopnosti říkají „schopnost odložit uspokojení"**. Znamená to, že se rozhodneš vzdát určitého potěšení nebo hodnoty kvůli něčemu, co nakonec přinese uspokojení a hodnoty větší, ale později.*

Příklady:
Víš, že se máš učit na písemku z matematiky, ale současně se ti moc nechce a v televizi zrovna dávají nějaký film. Podle čeho se rozhodneš, čemu se budeš věnovat? Podle svých pocitů nebo podle principu „nejlepší volby"?
Slyšíš, jak tví spolužáci pomlouvají tvoji kamarádku. Vůbec se ti to nelíbí, ale kdybys něco řekl/a, víš, že se budou smát i tobě. Co uděláš?

I u těchto všedních případů potřebuješ v sobě **objevit srdce hrdiny.** Rozhodnout se pro to, co je nejlepší navzdory pocitům, často to vyžaduje velké osobní sebezapření! Ale právě podobná rozhodnutí pomáhají k tomu, aby člověk byl schopen větších rozhodnutí v budoucnu. **Nicholas Winton** si dokázal odříct pro něj příjemné věci (dovolená na lyžích ve švýcarských Alpách), dokázal si odříct své bezpečí (nacisté neustále šmírovali, co že to vlastně dělá), ale dokázal si odříct rovněž pohodlí a klid (musel neustále překonávat překážky a nezdary).

4 kroky schopnosti odložit uspokojení:

1. Nauč se zklidnit své emoce a touhy. *Pocity přicházejí a odcházejí, nereaguj na každý jejich popud.*
2. Zvaž všechny možnosti. *Podívej se na všechny alternativy volby a zvaž jejich důsledky.*
3. Vyber nejlepší řešení. *Vyber si to nejlepší podle výsledků, ne podle touhy.*
4. Vytrvej, i když se ti nechce. *Úspěch je otázkou vytrvalosti poté, co to ostatní už vzdali.*

I před Tebou se otevírá příběh. Je to Příběh Tvého života. Také Tobě bude klást život do cesty určité výzvy. I Ty můžeš svým způsobem změnit svět. Ale to znamená naučit se naslouchat svému srdci. V každém srdci totiž dřímá zárodek hrdiny.